

نهج‌البلاغه فوق کلام مخلوق و دون کلام خالق است

آیت‌الله مقتدایی با بیان اینکه بسیاری از بزرگان تصریح می‌کنند که نهج‌البلاغه فوق کلام مخلوق و دون کلام خالق است، گفت: سیره نبوی و علوی را با کلام امیر(ع) در زندگی جاری کنیم.

آیت‌الله مقتدایی با بیان اینکه بسیاری از بزرگان تصریح می‌کنند که نهج‌البلاغه فوق کلام مخلوق و دون کلام خالق است، گفت: سیره نبوی و علوی را با کلام امیر(ع) در زندگی جاری کنیم.

به گزارش خبرنگار مهر: آیین رونمایی از کتاب «سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَقْفُدُونِي»، تحریر نهج‌البلاغه» تألیف آیت‌الله العظمی جواد آملی، ۲۴ آذر در سالن قلم کتابخانه ملی رونمایی شد.

آیت‌الله «مرتضی مقتدایی» در این مراسم طی سخنانی با اشاره به رونمایی از دو جلد شرح نهج‌البلاغه، تألیف آیت‌الله جواد آملی ابراز امیدواری کرد که این دوره ادامه یافته و تکمیل شود.

این استاد سطح عالی حوزه علمیه قم ادامه داد: این نهج‌البلاغه را مرحوم سید رضی که یکی از بزرگان علما و فقهای عظیم تشیع است از فرمایشات مولای متقیان جمع‌آوری کرده است و بسیار زیبا در قالب سه بخش تنظیم و گردآوری کرده است که یک بخش آن خطبه‌های حضرت است. این بخش شامل خطبه‌هایی می‌شود که حضرت امیر(ع) به مناسبت‌های مختلف و در مکان‌های متعددی ایراد فرمودند که سید رضی آنها را جمع‌آوری کرده است و این بخش اول کتاب به شمار می‌آید.

آیت‌الله مقتدایی افزود: اما بخش دوم این کتاب نامه‌ها است که وجود مبارک حضرت امیر(ع) برای افراد مختلف فرستادند، همچنین بخش سوم نیز کلمات قصار حضرت علی(ع) را تشکیل می‌دهد که هرکدام واقعا نظیر و مثال از فصاحت و بلاغت ندارند، ضمن اینکه دارای محتوا و معنای عالی و بلندی هستند و با عبارت کوتاه معانی فراوانی را به ذهن می‌آورند که هرکدام دل و قلب و روح انسان‌ها را می‌نوازد و جذابیت فوق‌العاده‌ای دارد.

وی با بیان اینکه سید رضی در قالب این سه بخش به نهج‌البلاغه پرداخت و بر آن شرح نوشته است، تصریح کرد: وفات این عالم ظاهرا در سال ۴۰۶ است و در آن زمان و در دوره حیات مرحوم رضی، نسخه‌های فراوانی از این نهج‌البلاغه از روی نسخه سید رضی نوشته شد و اکنون نیز موجود است، حتی نسخه‌ای که به خط و امضای سید رضی نگارش شده نیز موجود است.

آیت‌الله مقتدایی افزود: افراد متعددی همراه مرحوم سید رضی شده و بر نهج‌البلاغه شرح نوشتند، ابتدا گردآوری با سید رضی بود که برادر سید مرتضی بود، این دو از علمای تشیع بودند و هر دو از شاگردان شیخ مفید، معروف است که شیخ مفید در عالم روایا میبیند که حضرت فاطمه زهرا(س) دست دو فرزندش امام حسن(ع) و امام حسین(ع) را گرفته و به محل تدریس شیخ یعنی مسجد «کرخ» آمده و می‌فرماید: ای شیخ به فرزندان من فقه تعلیم کن. شیخ روز بعد صبح هنگام در مسجد بانوی مکرمه‌ای را دید که دست دو فرزندش را گرفته و عینا همان جمله را به شیخ می‌گوید و آن عالم و فقیه بزرگوار به خاطر خوابی که دیده بود اشک ریخت و تطبیق کرد و متصدی استادی آن دو شد و تا آخر نیز مرحوم سید مرتضی و سید رضی از درس این عالم بزرگوار استفاده می‌کردند.

وی در بخش دیگری از مباحث خود گفت: نهج‌البلاغه سید رضی شامل ۲۴۲ خطبه، ۷۸ نامه، ۴۸۹ کلمه از کلمات قصار حضرت است، این کلمات بسیار با ارزش است و بسیاری از بزرگان ما تصریح می‌کنند که فرمایشات علی(ع) فوق کلام مخلوق و دون کلام خالق است یعنی در مورد نهج‌البلاغه اینگونه توصیفی کرده‌اند که از کلمات انسان بالاتر اما نسبت به فرمایشات خداوند پایین است و حتی برخی از بزرگان، نهج‌البلاغه را به قرآن تطبیق کردند و می‌گویند کلمات، کلام قرآن است و همان مواظ را دارد اما عبارت‌ها متفاوت است.

آیت‌الله مقتدایی افزود: باید قدر این نعمت بزرگ را بدانیم، فرمایشات مولا در میان ما چندان ارج نهاده نشده است، امیدواریم که رونق یابد و دل‌ها با کلمات حضرت و سیره ایشان آشنا و در زندگی پیاده شود. اگر زندگی انسان‌ها بخواهد تبدیل به یک زندگی الهی، نبوی و علوی شود باید همین مطالب که در این کلمات آمده در زندگی عملی شود.

وی ادامه داد: حضرت امیر(ع) در خطبه ۹۳ می فرماید: «قَسَّأَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي، قَوَّالِدِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا [تَسْأَلُونِي] تَسْأَلُونِي عَنْ شَيْءٍ فِيمَا بَيْنَكُمْ...» حضرت در این خطبه قسم یاد می کند و می فرماید از من سوال کنید قبل از آنکه دیگر مرا نبینید. به خدا قسم، از حالا تا قیامت، هر واقعه ای را که واقع شود، به شما خبر می دهم؛ هر گروه معینی که صد نفر را هدایت کرده اند یا گمراه کرده اند به شما می گویم که رهبرشان که بوده است و کلمات آنها چه بوده و چند نفر از آنها حیات داشته اند و چند نفر مرده اند. ریز قضایا از اکنون تا قیامت را برای شما بیان می کنم.

وی اظهار کرد: همچنین حضرت در خطبه ۱۹۸ نیز همین مطالب را به تعبیر دیگر مطرح فرموده و قسم یاد کردند که از من سوال کنید قبل از اینکه میان شما نباشم. من به طرق آسمان ها نسبت به طرق زمین آشناتر هستم. همچنین حضرت در خطبه ۹۱ نیز نسبت به اطلاعات از آسمان ها اشاره کرده و می فرماید که در تمام طبقات آسمان ها، به اندازه یک جایی که پوست گوسفند را پهن کنند خالی نیست مگر آنکه ملکی در آنجا نماز می خواند و عبادت می کند چراکه این عبادت طولانی موجب زیاد شدن معرفت آنها نسبت به خدا می شود. از این گونه مطالب در نهج البلاغه زیاد است.

آیت الله مقتدایی گفت: ابن ابی الحدید معتزلی نیز بر نهج البلاغه شرح نوشته است، او از علمای اهل سنت است. شرح او نکات و مطالب قرآنی فراوانی دارد. مطالبی در شرح او وجود دارد که فقط آنجا می توان یافت. ابن ابی الحدید در شرح یکی از خطبه ها و زمانی که حضرت امیر(ع) از صفات و علم خداوند سخن گفته است، می نویسد: جا دارد که ابراهیم خلیل الرحمان افتخار کند که بعد از توحیدی که من پایه ریزی کردم اولاً نه تنها فراموش و ضعیف نشده است که یکی از کسانی که از نسل من به دنیا آمد مطالبی را در مورد توحید آورد که من نتوانستم بیاورم و نهج البلاغه چنین شان و جایگاهی دارد.

وی ادامه داد: همچنین شیخ محمد عبده نیز شرحی بر نهج البلاغه نوشته است و و نیز «صیحی صالح» که شرح این دو برکاتی به همراه داشت چراکه این دو از بزرگان اهل سنت بودند و در جامعه اهل سنت نیز نفوذ داشتند. بعد از تفسیر این دو بود که سایرین نیز به نهج البلاغه گرایش یافتند.

آیت الله مقتدایی با اشاره به برخی آثار آیت الله جوادی آملی گفت: ایشان پیش از این مفاتیح الحیات را نوشتند که به تعبیر خودشان جلد دوم مفاتیح الجنان است. از این اثر استقبال فراوانی شد، مفاتیح الحیات شامل انواع ارتباطاتی است که انسان در زندگی می تواند داشته باشد. همچنین از تفسیر تسنیم این عالم بزرگوار نیز همان استقبال شد، تفسیر تسنیم تفسیری روان و علمی است که در اعمال وجود جای می گیرد.

این استاد سطح عالی حوزه تصریح کرد: امیدواریم شرحی که آیت الله جوادی برای نهج البلاغه نوشته اند، شرح مبارکی باشد و بتواند جای خود را در امت اسلامی بهتر از قبل باز کند همان طور که مفاتیح الحیات و تفسیر تسنیم چنین جایگاهی داشتند و از آنها استقبال شد. امیدوارم این شرح جای خود را میان مردم باز کند تا نهج البلاغه فرهنگ زندگی شود و ما به این مساله امیدواریم.